

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În ceea ce privește probele, legea elenă respectă dreptul de dispoziție al părților (*archi tis diáthesis*). Aceasta înseamnă că instanța acționează numai la cererea unei părți și decide pe baza faptelor susținute și demonstrate de părți și a cererilor pe care acestea le înaintează. Etapele procedurale sunt inițiate la cererea unei părți, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Fiecare parte trebuie să demonstreze numai faptele care prezintă interes pentru hotărârea în speță și care sunt necesare în vederea sprijinirii cererii principale sau a cererii reconvenționale independente a acesteia. O cerere care nu este demonstrată este respinsă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În cazul în care legea prevede obligația furnizării de probe pentru existența unui fapt, sunt permise probe contrare, cu excepția cazului în care există o normă care prevede altfel. Faptele care sunt atât de bine cunoscute încât nu poate exista în mod rezonabil nicio îndoială că acestea sunt adevărate sau faptele care sunt cunoscute de instanță din alte proceduri judiciare sunt luate în considerare în mod automat și nu trebuie să fie probate. Instanța va lua în considerare în mod automat lecțiile dobândite din experiența comună, fără a solicita elemente de probă. De asemenea, instanța va lua act de legislația, obiceiurile și cutumele unor alte țări din oficiu, deși poate să solicite probe în cazul în care nu este familiarizată cu acestea.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluiași fapt?

Instanța evaluează probele în mod liber și decide, după propria apreciere, dacă declarațiile făcute sunt corecte. În decizia sa, aceasta expune motivele care au determinat-o să ajungă la concluziile respective. În cazul în care legea prevede că o anumită cauză poate fi judecată numai pe baza punerii în balanță a probabilităților, de exemplu cu privire la o cerere de măsuri provizorii (*asfalistiká métra*), instanța nu este obligată să aplice normele referitoare la obținerea probelor, mijloacele de probă admisibile și forța probelor care ar putea fi invocate, ci poate lua în considerare oricare element pe care îl consideră adecvat pentru a-și forma o opinie cu privire la fapte.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Principiul de bază este acela că probele sunt propuse și furnizate de părți. Cu toate acestea, instanța poate dispune din oficiu prezentarea oricăror probe permise de lege, chiar dacă acestea nu au fost furnizate de către o parte.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

După obținerea probelor, instanța decide pe fondul cauzei, cu excepția cazului în care constată că probele au fost insuficiente, caz în care acesta poate să dispună prezentarea unor noi elemente de probă suplimentare.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În cazul în care constată că probele existente sunt suficiente sau dacă partea nu a reușit să prezinte probele în termenul legal.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

În temeiul Codului de procedură civilă (*Kódika Politikís Dikonomías*), elementele de probă includ mărturisirea, cercetarea la fața locului, rapoartele de expertiză, înscrisurile, audierea părților, declarațiile martorilor, prezumțiile de fapt și declarațiile sub jurământ.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Martorii experți (*pragmatognómones*) acordă asistență instanței prin emiterea unui aviz cu privire la întrebările care le-au fost adresate de către instanță. Dacă este necesar, instanța impune martorilor experți să fie prezenți în momentul derulării tuturor etapelor judiciare sau a anumitor etape judiciare. Fiecare instanță întocmește o listă cu martori experți. Modul în care listele respective sunt întocmite și păstrate se stabilește prin ordonanță a Ministrului Justiției. Instanța care instrumentează cauza furnizează martorilor experți instrucțiunile necesare cu privire la modul în care aceștia trebuie să își îndeplinească sarcinile și stabilește, în special, (a) dacă aceasta consideră că este necesar ca experții să fie prezenți în oricare etapă a procedurilor judiciare și (b) dacă avizul expertului trebuie prezentat în fața instanței sau trebuie doar să fie întocmit de către martorul expert. Dacă nu se stabilește altfel de către instanța care instrumentează cauza, aceleași competențe pot fi exercitate de o altă instanță care acționează pe baza unei cereri sau a unei trimeri în vederea luării unei măsuri judiciare referitoare la avizul unui expert, sau de către un judecător delegat (*entetalménos dikastís*). În cazul în care se dispune prezentarea unui aviz scris, instanța stabilește un termen în care experții trebuie să emită avizul. Judecătorul sau, în cazul unui complet de judecată, președintele completului de judecată poate prelungi termenul la solicitarea martorilor experți și fără ca părțile să fi fost citate în prealabil, în cazul în care experții consideră că termenul acordat nu este adecvat pentru pregătirea avizului. În cazul în care există mai mulți martori experți, aceștia efectuează toate acțiunile necesare pentru pregătirea unui raport de expertiză și pentru întocmirea avizului lor scris în comun. Aceștia se reunesc la invitația oricăruia dintre ei. Un aviz scris trebuie să precizeze acțiunile pe care le-au efectuat martorii experți și să prezinte opiniile fiecăruia dintre ei, cu motivare, și trebuie să fie semnat de către aceștia. În cazul în care oricare dintre martorii experți nu este prezent atunci când se întocmește avizul sau refuză să îl semneze, acest lucru este precizat în aviz. Martorii experți sau o persoană autorizată de ei în acest scop prezintă avizul scris la grefa instanței care i-a numit, iar acest fapt se înregistrează. În cazul în care avizul este depus la grefa unei instanțe care acționează la cerere sau trimeri din partea instanței judecătorești delegat, raportul este transmis imediat la grefa instanței care instrumentează cauza. Avizul martorilor experți este supus întotdeauna liberei aprecieri a instanței.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

O mărturisire orală sau scrisă (*omologia*) făcută de o parte în fața instanței sau în fața judecătorului delegat constituie probă deplină împotriva persoanei care o face; mărturisirile făcute în afara instanței, la fel ca alte dovezi, sunt supuse liberei aprecieri a instanței.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Contractele și actele de natură colectivă nu pot fi probate cu martori în cazul în care valoarea tranzacției depășește 20 000 EUR, iar dovada cu martori nu este permisă împotriva conținutului înscrisurilor chiar dacă valoarea tranzacției este mai mică de 2 milioane GRD sau 20 000 EUR. Probele cu martori sunt

admise, cu toate acestea, în următoarele cazuri: (a) atunci când există probe rudimentare furnizate prin intermediul unui document cu valoare probantă din care reiese că este posibil ca tranzacția să fi fost într-adevăr încheiată („început de dovadă scrisă”, *archi éngrafis apódeixis*); (b) în cazul în care există un motiv fizic sau moral pentru care documentul nu poate fi prezentat; (c) în cazul în care se demonstrează că un document a fost întocmit, dar a fost pierdut în mod accidental; (d) în cazul în care mărturiile martorilor sunt justificate de natura tranzacției sau de condițiile specifice în care aceasta a fost încheiată, în special dacă este vorba despre înțelegeri comerciale.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Orice persoană care este invitată ca martor trebuie să se prezinte și să declare faptele de care are cunoștință. În cazul în care persoana nu se înfățișează, fără nicio justificare, instanța o va obliga să plătească cheltuielile cauzate de absența acesteia și, de asemenea, îi poate impune plata unei amenzi.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Următoarele persoane au dreptul de a refuza să fie martori: (1) clerici, avocați, notari, medici, farmaciști, asistenți medicali, moașe, asistenți ai acestora, precum și avocatul părții, în ceea ce privește faptele de care au luat cunoștință în cadrul exercitării profesiei lor; (2) persoanele înrudite cu părțile prin legături de filiație, căsătorie sau adopție până la al treilea grad de rudenie în linie directă sau colaterală, cu excepția cazului în care acestea sunt înrudite în același mod cu toate părțile, și soții, foștii soți, precum și persoanele logodite. În plus, un martor nu este obligat să depună mărturie în legătură cu (1) fapte care ar putea conduce la urmărirea penală a unei infracțiuni comise fie de martor, fie de o persoană cu care acesta are legături în sensul articolului 401 alineatul (2) din Codul de procedură civilă, sau care s-ar putea reflecta asupra onoarei martorului sau asupra onoarei unei astfel de persoane, (2) fapte care constituie un secret profesional.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care se înfățișează, însă refuză să depună mărturie, chiar și atunci când i se solicită acest lucru, poate fi obligat de către instanță la plata unei amenzi.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Următoarele persoane nu pot fi audiate în calitate de martori:

preoții, în legătură cu oricare aspect de care au luat cunoștință sub secretul spovedaniei;

persoanele care, la momentul evenimentelor în cauză, nu au avut capacitatea mentală de a le înțelege sau se află în imposibilitatea de a comunica ceea ce au perceput;

persoanele care, la momentul evenimentelor în cauză, se aflau într-o stare de tulburare psihică care a limitat efectiv capacitatea lor de judecată și voință acestora sau care se află într-o astfel de stare atunci când urmează să fie examinate;

avocați, notari, medici, farmaciști, asistenți medicali, moașe, asistenți ai acestora, precum și avocatul părții, în ceea ce privește faptele care le-au fost destăinuite sau de care au luat cunoștință în cadrul exercitării profesiei lor pentru care au obligația de confidențialitate, cu excepția cazului în care persoana care li s-a destăinuit și față de care aceștia au obligația de confidențialitate le permite să depună mărturie;

funcționarii și personalul militar în ceea ce privește faptele pentru care au obligația de confidențialitate, cu excepția cazului în care ministrul de resort le permite să fie examinați;

persoanele care ar putea avea un interes în rezultatul procesului.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Înainte de a fi audiat, martorul trebuie să depună un jurământ (prin depunerea unui jurământ religios sau printr-o declarație solemnă). Martorii sunt audiați separat, putând fi confrunțați cu alți martori sau cu părțile numai dacă acest lucru este considerat esențial. Martorii depun mărturie oral. Martorii trebuie să declare modul în care au luat cunoștință de faptele pe care le afirmă și, în cazul mărturiilor indirecte, aceștia trebuie să precizeze persoana care le-a dat informațiile respective. Instanța poate să respingă întrebările adresate martorilor de către părți sau de avocații lor în cazul în care acestea sunt în mod evident inutile sau irelevante și aceasta declară încheiată audierea unui martor atunci când consideră că martorul în cauză a declarat tot ceea ce cunoștea cu privire la faptele care trebuie dovedite. Instanța poate decide organizarea unei videoconferințe într-o anumită cauză, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți. Instanța decide dacă acceptă sau nu o astfel de cerere după ce stabilește dacă utilizarea tehnologiei este necesară pentru buna desfășurare a procedurii. Având în vedere împrejurările cauzei, instanța poate aproba o cerere de organizare a unei videoconferințe, solicitând în același timp garanții suplimentare pentru buna desfășurare a procedurii. Judecătorul, grefierul și celelalte persoane care participă la videoconferință trebuie să fie prezente în sălile respective înainte de ora de conectare programată. Instanța va examina de la caz la caz dacă este necesară prezența unui judecător în cealaltă locație. Echipamentul este gestionat de către judecător sau de către personalul autorizat al instanței. În cazul unei autorități consulare, echipamentul este gestionat de o persoană autorizată de către șeful delegației. O audiere prin videoconferință este realizată în conformitate cu dispozițiile din Codul de procedură civilă care reglementează etapa judiciară în cauză. Judecătorul stabilește numărul de persoane care pot fi prezente în săli. Acesta procedează la audiere și oferă orientările necesare pentru persoanele care sunt prezente în ambele locuri. Fiecare membru al instanței sau participant la proces are dreptul, cu aprobarea judecătorului care efectuează audierea, să adreseze întrebări părților, martorilor și experților prezenți. În scopul stabilirii identității persoanei din sala aflată la distanță, judecătorul este asistat de grefier sau de o persoană aflată în acel loc la distanță care a fost autorizată de către consul. Judecătorul care efectuează audierea decide când se încheie videoconferința. Audierea martorilor, a experților și a părților prin videoconferință este considerată a avea loc în fața instanței și are aceeași forță probantă ca o audiere în ședință publică.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța poate examina doar probe legale. Conceptul de probe „legale” (*nómima endeiktiká méssa*) include mijloacele prin care au fost obținute probele.

Probele obținute în mod ilegal sunt ilegale și nu sunt luate în considerare.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da, audierea părților este acceptată ca mijloc de probă.

Ultima actualizare: 14/11/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.